

tre og lignende, som findes paa Kirkegaard- den, og som tilhører Gravstedsbrugere, er Hovedreglen vel nærmest den, at Kirken (Menighedsraadet) i Kirkegaardsvedtægten fralægger sig ethvert Ansvar for Beskadigelse eller Ødelæggelse, som maatte overgaa det nævnte Løsøre ved Naturbegivenheder, Vold eller hændelig Skade.

Kirkeministeriet har i en Skrivelse af 24. Juli 1934 (G. R. pag. 346) i Anledning af en Forespørgsel om, hvorvidt en Kirke eller dennes Bestyrelse maatte anses for at være ansvarlig for en under en meget stærk Storm sket Skade paa forskellige Gravsteder paa en Kirkegaard, derunder Beskadigelse af de paa Gravstederne rejste Mindesmærker og Gravstedernes Indhegning ved nedstyrkede Træer og lignende, udtalt, at der efter Ministeriets Formening ikke kan paahvile Kirken eller dennes Bestyrelse noget Ansvar for det skete, men at Spørgsmaalet henhører under Domstolenes Afgørelse. I Skrivelse af 31. Marts 1937 (G. R. pag. 49) har Kirkeministeriet ligeledes i Anledning af Spørgsmaalet om Erstatningspligt for Skade paa Mindesmærker paa en Kirkegaard, foraarsaget ved Storm, næst at henviser til Kirkegaardsvedtægten Bestemmelser om, at Kirken intet Ansvar paatager sig for en saadan Skade, udtalt, at det fremsatte Spørgsmaal iøvrigt beror paa en Fortolkning af Lovgivningen, hvilken Fortolkning henhører under Domstolenes Afgørelse, hvorved bemærkes, at der ikke for Kirkegaarde gælder særlige Lovbestemmelser for Erstatning for Skade.

Det omhandlede Spørgsmaal ses ikke at have været forelagt Landsretterne til Afgørelse. Sluttelig finder jeg Anledning til at citere Østre Landsrets Dom af 11. April 1932, hvorefter en Stenhuggermester, der i April 1931 paa et Gravsted havde opstillet et 120 cm højt Monument, bestaaende af fem Stykker hugget Sten, hvilende paa et Underlag af Grundsten over stampet Jord, ansaas erstatningspligtig overfor en Enkefrue, der i Juni 1931 var kommet til Skade

ved, at Monumentet, medens hun var inde paa et hende tilhørende, tilstødende Gravsted for at anbringe en Blomsterpotte, væltede ned og beskadigede hendes højre Fod, idet Monumentets Fundering og Opstilling antoges at have været mangelfuld og ikke at have opfyldt Gravsted-Regulativets Krav i saa Henseende.

Heraf kan det formentlig i Tilslutning til det behandlede Spørgsmaal sluttet, at der — bortset fra, hvorledes Domstolene iøvrigt vil stille sig til Spørgsmaalet i det enkelte Tilfælde — ikke vil kunne kræves Erstatning af Kirken (Menighedsraadet) for hændelig Skade paa Monument og Indhegning, naar Opstillingen af det nævnte enten ikke opfylder Kirkegaardsvedtægten herhen hørende Bestemmelser, eller efter et objektivt, sagligt Skøn herover iøvrigt maa anses for mangelfuld. Under alle Omstændigheder er det dog det sikreste i Kirkegaardsvedtægten nærmere at præcisere Kirkens Ansvar for de paa Gravene af Gravstedsbrugere anbragte Genstande.

Nya kyrkogården i Kalmar

Af trädgårdsarkitekt G. V. Walberg

När jag för ett par år sedan erhöi i uppdrag att uppgöra förslag till generalplan för det nya kyrkogårdsområdet i Kalmar, var detsamma redan delvis inhägnat och dränerat. Dessa arbeten hade tidigare utförts som s. k. nödhjälpsarbeten. På området var ävenledes uppfört ett kapell med krematorium samt vägar till detsamma framdragna dels österut mot landsvägen och dels söderut i anslutning till den befintliga kyrkogården. Entrépartiet mot landsvägen var likaledes utfört. Samtliga dessa fakta försvårade givetvis i viss mån lösningen av projektet och komplicerade delvis detsamma (Fig. 221).

Det nya kyrkogårdsområdet är till större delen bevuxet med större och mindre träd av tall, gran, ek, björk m. m. med en yppig markvegetation av gräs och örter. En mindre

del, sydöstra området, utgöres av äldre åkermark bevuxen med gräsvall. Markens höjdförhållanden äro sådana att ej alla delar av området kan dräneras till 2,00 met. djup, som föreskrives för kistbegravning.

Belägenheten är den bästa möjliga i förhållande till såväl kommunikationer som ock närheten till stadens bebyggelse. Den omedelbara gränsen till nuvarande kyrkogårdsområdet får även anses såsom en fördel. Naturen, å såväl området som angränsande marker, är i alla avseenden mycket stämningsfull.

Uppdraget gällde, som förut nämnts, att uppgöra en generalplan för den avsedda utvidgningen av kyrkogården. Å huvudplanen framgår huruledes de olika dispositionerna hava gjorts. Planen av 10 kv. utvisar huruledes urngravarna skola infogas i terrängen. Här nedan återgives den beskrivning som åtföljde planen vid förslaget öfverlämnande.

»Planen är uppgjort med tanke på ett succivt utvidgande av kyrkogården.

Med avseende på områdets disponering för begravningsändamål, så bemärkes att kvarteren 1-8 och 11 äro avsedda att i hufvudsak användas för kistbegravningar (2,00 met. gravdjup) medan de övriga kvarteren, som ej kunna dräneras till erforderligt djup, äro avsedda att ordnas för gravsättning av urnor.

Från nya entrépartiet, utmed Norra vägen, har infarten till kapellkrematoriet givits en ändrad riktning så att man kommer direkt fram till den stora planen som redan finnes söder om kapellet och mot dess huvudingång.

Kvarteren 1-5, vilka äro förlagda till det öppna området mellan den nuvarande och nya kyrkogården, äro utlagda som gravgårdar och omgivna av höga avenbokhäckar. Inuti dessa gravgårdar och utmed huvudgångarna utläggas gravar ordnade i enkelt-rader och omfattande såväl familjegravplatser som ock ensamgravar.

Kvarteren inuti det skogbevuxna området skola omgärdas med jordvallar eller vall-

murar. Dessa vallar kunna under hand uppläggas av den fyllnadsmassa, som erhålles vid grävning av gravar å det nya området.

För ernäendet av en sådan ordning, att kyrkogårdens karraktär kommer att överensstämma med tanken i det föreliggande förslaget, så bör särskilda bestämmelser utfärdas rörande såväl beläggning som ock plantering och inhägnad av gravplatserna jämte mått å de monument som få anbringas å gravar och gravplatser.

Med avseende på vegetationen å det öppna området, så skall densamma, förutom de förut omnämnda avenbokhäckarna, bestå av stamträd vilka planteras dels som fristående träd inuti gravgårdarna och dels som alléer utmed huvudgångarna.

I gränsen mot den nuvarande kyrkogården skall planteras en ny häck av avenbok, som anbringes på så stort avstånd från gränshäcken att här kan erhållas en ny rad av gravplatser när gränshäcken, efter det avenbokhäcken ernått erfoderlig höjd, kommer att borttagas, och då ej längre kan anses, fylla avsett ändamål.

Å det skogbevuxna området skall all värdefull vegetation bibehållas, men bör lämplig gallring i god tid företagas, så att kvarstående träd erhålla god och allsidig utveckling.

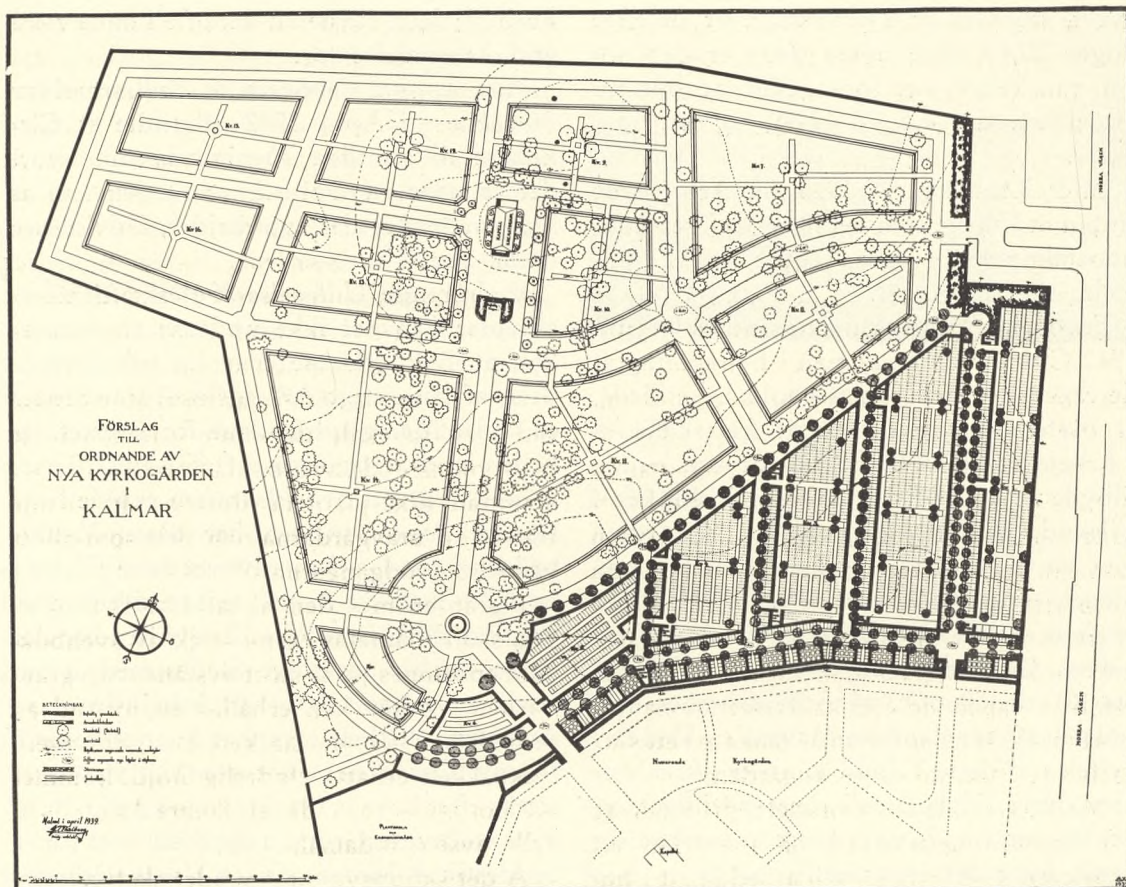
I sydvästra delen har utlagts ett plantskole- och ekonomiområde för kyrkogårdens behov. Det är nämligen av stor betydelse att ett sådant område finnes å en kyrkogård av den omfattning, som här avses.

Vid kyrkogårdens ibruktagande för avsett ändamål torde vara lämpligast att i första hand iordningställa kvarteren 1 och 2 och eventuellt kvarter 10. Denna senare gård omfattar endast urngravar. Avsikten är nämligen att alla urnor med aska, skola nedsättas i marken eller ock i urnkammare som nedgrävas i jorden.

Första utvidgningsskedet bör omfatta dränering samt omläggning av infartsvägen till kapellkrematoriet och dessutom anläggning av vägen i skogskanten mot öster.

Uppdraget, som sådant, har varit mycket

Fig. 221.
G. V. Walberg: Plan
til ny Kirkegaard
i Kalmar (se Teksten
S. 103-5).

intressant inte minst därför att vederbörande myndigheter, jämte kontraktsprosten och kyrkogårdsföreståndaren på platsen, visat den allra största förståelse för saken. Det är också att hoppas att de stora förutsättningar, som här finnas för att skapa en verkligt vacker och stämningsfull kyrkogård, vid den framtida utformningen till alla delar komma att infrias.

Beskæftigelseslovene

I Fortsættelse af *Kirkeministeriets* Cirkulære af 21. Februar og 30. August 1941 udsendtes der under 28. Marts 1942 et Cirkulære om Restaurering af Malmkroner i Kirkerne, i hvilket det samtidigt meddeltes, at Andragender om Tilskud til Kirkegårds-

arbejder, der iværksættes for at afhjælpe Arbejdsløsheden, ikke som hidtil skulde indsendes til Arbejds- og Socialministeriet, men gennem Provstiudvalg og Stiftsøvrighed skulde indsendes til Kirkeministeriet, og at dette Ministerium (hvis Arbejdet godkendes) derefter fremsender det til Arbejds- og Socialministeriet (Beskæftigelsescentralen). Denne Regel gælder saaledes stadig, — og den gælder uanset at Beskæftigelsescentralen fortsat udleverer Ansøgningsblanketter, hvorpaa der staar noget helt andet. Dette er naturligvis ikke saa heldigt, og det volder undertiden let forstaaelige Misforstaaelser.

Arbejds- og Socialministeriet udsendte under 6. Marts 1942 sit Cirkulære om Dyrctidstillæg til de beskæftigede Arbejdere; i dette regnes der (som ogsaa i den øvrige Aflønning) med 2 Decimaler efter Øre-Til-